

Obsah

I. Umění české reformace – <i>terra incognita</i>	13
KATEŘINA HORNÍČKOVÁ - MICHAL ŠRONĚK	
II. Česká reformace	17
MARTIN NODL	
II/1 Desky s nápisem připomínajícím vyhlášení basiliejských kompaktát (RN)	34
II/2 <i>Konfesí česká</i> (RN)	36
II/3 Majestát Rudolfa II. na náboženskou svobodu (TM)	38
III. Obraz jako náboženský problém	41
MILENA BARTLOVÁ	
III/1 Relikviářová bysta sv. Pavla (KH)	47
III/2 Relikviářové monile na roušku Panny Marie (KH)	49
III/3 Veraikon svatovítský (MB)	51
III/4 Relikviář na zkravenou roušku Panny Marie (KH)	54
III/5 Madona zvaná Cibulkova / Veraikon (MB)	56
III/6 Madona roudnická (MB)	58
III/7 Madona březnická (MB)	60
IV. Husitské obrazoborectví	63
MILENA BARTLOVÁ	
IV/1 Pieta z kláštera sv. Jiří na Pražském hradě (MB)	71
IV/2 Fragment sochy Piety ze Zlaté uličky na Pražském hradě (MB)	73
IV/3 Pieta z Českého Krumlova (MB)	75
IV/4 Bolestná Panna Maria / Sv. Kryštof z Církvice (MB)	77
V. Mezi tradicí a inovací. Náboženský obraz v českém utrakvismu	81
KATEŘINA HORNÍČKOVÁ	
V/1 Sv. Jan Evangelista ze skupiny Kalvárie z Týnského chrámu (MB)	97
V/2 Trůnící Madona z Týnského chrámu (MB)	100
V/3 Ukřižovaný ze sv. Jiljí (MB)	102

V/4	Hermogenes dostává znamení (z vnějšího křídla tzv. Svatojakubského oltáře) (MB)	104
V/5	Madona z Týnského chrámu s malovaným rámcem (MB)	106
V/6	Kristus mezi anděly z Týnského chrámu (KH)	108
V/7	Oltářní retábl ze Slavětína (MB)	111
V/8	Kachel s Janem Žižkou (VB)	113
V/9	Kamnový nástavec se sv. Václavem a kalichem (VB)	115
V/10	Kachel s kalichem adorovaným anděly / Kachel s kalichem neseným anděly a s erbem Jana Roháče z Dubé (VB)	117
V/11	Kubice, Kachel s papežským znakem a posměšným nápisem (VB)	119
V/12	Deska s kalichem ve svatozáří (DS)	121
V/13	Bible táborského hejtmana na Ostroměči Filipa z Padařova (MŠÁ)	122
V/14	Martinická bible (MŠÁ)	125
V/15	Latinský ilustrovaný rukopis <i>Chronicon Concilii Constantiensis</i> Ulricha Riechenthala / Německý ilustrovaný rukopis <i>Chronik des Konstanzer Konzils</i> Ulricha Riechenthala (pražská a kostnická varianta) (MŠÁ)	128
V/16	Tištěná varianta kroniky Ulricha Riechenthala <i>Das Consilium, so zu Constantz gehalten ist worden</i> (1483/1536) (MŠÁ)	133
V/17	Křídla retáblu z Roudník (MB)	136
V/18	Oltář Zmrtvýchvstání Krista z Chrudimi (KH)	138
V/19	Deska oltáře z Vlněvsi se sv. Vojtěchem a Janem Husem (KH)	142
V/20	Kachel s Janem Husem (VB)	145
V/21	Medaile s vyobrazením Jana Husa (JS)	147
V/22	Retábl sv. Jana Křtitele z Týnského chrámu (MB)	149
V/23	Oltář sv. Jakuba Většího z Libiše (KH)	152
V/24	Archa novobydžovská (KH)	156
V/25	Göttingenský kodex (MS)	160
V/26	Jenský kodex (MS)	162
V/27	Tzv. Jenský dodatek tištěného <i>Pasionálu</i> Jakuba de Voragine (MŠÁ)	166
V/28	Mikuláš Konáč z Hodiškova, <i>Česká kronika</i> (KH)	169
V/29	Kresba Přijímání pod obojí v konvolutu Aristotelových spisů (KH)	172

VI. Město jako komunikační prostor. Utravismus, obrazy a reprezentace

KATEŘINA HORNÍČKOVÁ		175
VI/1	Jednolist s mapou Čech (RN – MŠ)	185
VI/2	Wendel Roskopf, Hlavička Jana Žižky z táborského znaku (DS)	189
VI/3	Mistr Šimon, Cínová křtitelnice z Tábora (KH)	192
VI/4	Poslední večere – predela oltářního retáblu z kostela sv. Jakuba v Kutné Hoře (MB)	194
VI/5	Kristus Bolestný z Kutné Hory (MB)	196
VI/6	Radní deska s městským erbem Kutné Hory (KH)	198
VI/7	Utravvistická pečeť města Kutné Hory (VV)	200
VI/8	Průvodní list biskupa Augustina Lucianiho (VV)	202
VI/9	Pavéza města Kutné Hory se sv. Václavem (MB)	204

VI/10	Monstrance z kostela sv. Bartoloměje v Kutné Hoře (KH)	205
VI/11	Mistr Michal, Oltářní retábl Nanebevzetí Panny Marie a socha Assumpty z kostela Panny Marie na Náměti v Kutné Hoře (KH)	207
VI/12	Ciborium se dvěma lžičkami z Hradce Králové (KH)	211
VI/13	Oltářní zvonek a monstrance z Hradce Králové (KH)	213
VI/14	Oltářní křídla s Přibuzenstvem Kristovým z kostela Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi (KH)	216

VII. Liturgický život české reformace 219

DAVID RALPH HOLETON

VII/1	Martin bakalář z Vyskytné, Český utrakvistický kancionál s částmi graduálu (EB)	234
VII/2	Jan Aquilinas, <i>Žaltář svatého Davida krále, proroka lidu Božího. Hymny, to jest Písně chval božských</i> (EB)	236
VII/3	<i>Agenda česká, to jest spis o ceremoniích a pořádcích církevních</i> (EB)	238
VII/4	Kalich s řápkem z Kadaně (KH)	240
VII/5	Kalich Jana a Kateřiny ze Šonova a na Litiči (DS)	242
VII/6	Kalich mešní z Martinic (DS)	243

VIII. Renesanční kostely 245

PAVEL VLČEK

VIII/1	Plány luteránského kostela Nejsvětější Trojice v Praze na Malé Straně (PV)	260
--------	--	-----

IX. Otazníky nad luteránskou kulturou v předbělohorských Čechách 263

PETR HLAVÁČEK

IX/1	Kachel s Martinem Lutherem (VB)	279
IX/2	Kachel s kardinálem – šaškem (VB)	280
IX/3	Lucas Cranach st. – kopista, Zákon a Milost (MŠ)	282
IX/4	Epitaf syna Jana Jetřicha ze Žerotína a Barbory z Biberštejna (OJ)	284
IX/5	Epitaf rodin Uttmannů a Lerchenfelderů (OJ)	288
IX/6	Epitafní oltář Georga Pullachera (OJ)	290
IX/7	Tobias Lindner, Sochy z hlavního oltáře zámecké kaple v Krásném Březně (MŠ)	292
IX/8	Tobias Lindner, Pašijový cyklus z kazatelny zámecké kaple v Krásném Březně (MŠ)	294
IX/9	Archa varhan zámecké kaple v Krásném Březně (MŠ)	296
IX/10	Klanění měděnému hadu, Ukřižování, Poslední soud, Poslední večeře (MŠ)	298
IX/11	Martin Luther a Jan Hus podávají pod obojí saským knížatům (MŠ)	301

X. „Neučiníš sobě rytiny...“

Jednota bratrská a výtvarná kultura

MICHAL ŠRONĚK

303

X/1	Václav Šturm, <i>Apologia</i> / Silvius Uberýn, <i>Odpověď na šest důvodů podvodných</i> (MŠ)	318
X/2	Václav Brosius, <i>Koule Danielova</i> (MŠ)	320
X/3	<i>Písně chval božských</i> (JJ)	322
X/4	Antonio Abondio, <i>Medaile Jana Kálefa, biskupa Jednoty bratrské</i> (MŠ)	324
X/5	Bratrský kalich ze Sležan (MŠ)	326
X/6	Bratrský kalich z Ústí nad Orlicí (MŠ)	328
X/7	Bratrské kalichy z Lešna (KH – MŠ)	330
X/8	Epitaf Magdaleny ze Zástřizl (OJ)	332

XI. Knižní kultura české reformace

JIŘÍ JUST

335

XI/1	<i>Bibli české díl čtvrtý</i> (JJ)	343
XI/2	Korekturní obtahy titulu <i>Písně duchovní evangelistské</i> (JJ)	345
XI/3	Tiskařské literky a pomůcky z Kralic (JJ)	347
XI/4	Supralibros Karla st. ze Žerotína (JJ)	348
XI/5	Zápisník Matouše Konečného (JJ)	350
XI/6	Katalogy soukromých knihoven Bohuslava Jafeta a Šimona Věrníka (JJ)	352

XII. Kalvinisté v Čechách

MICHAL ŠRONĚK

355

XII/1	Epitafní oltář Jaroslava Smiřického a Kateřiny z Házmburka (OJ)	363
XII/2	Zachariáš Bruncvík, <i>Kázání o tom, že obrazové...</i> (MŠ)	366
XII/3	Matyáš Kultrarius, <i>Kázání proti obrazům a podobiznám...</i> (MŠ)	368
XII/4	Jan Mathiades, <i>Modla věku nynějšího...</i> (MŠ)	370
XII/5	Abraham Scultet, <i>Krátká ... zpráva...</i> (MŠ)	372
XII/6	Lucas Cranach st., <i>Torzo oltáře Panny Marie z katedrály sv. Víta</i> (MŠ – KH)	375
XII/7	Kašpar Bechteler, <i>Obrazoborectví v katedrále sv. Víta roku 1619</i> (MŠ – KH)	377
XII/8	Josef Makarius z Merfelic, <i>Rozmlouvání o kostelních obrazech...</i> (MŠ)	379
XII/9	Kašpar Arsenius z Radbuzy, <i>Pobožná knížka o Blahoslavené Panně Marii...</i> (MŠ)	382

XIII. Malované renesanční epitafy předbělohorské éry jako zrcadlo náboženského vyznání

ONDŘEJ JAKUBEC

385

XIII/1	Bartholomeus Spranger, <i>Epitaf zlatníka Nikolause Müllera</i> (OJ – MŠ)	398
XIII/2	Bartholomeus Spranger, <i>Epitaf Michaela Peterleho z Annabergu</i> (OJ)	401
XIII/3	Epitaf Jindřicha z Valdštejna (OJ)	403

XIII/4	Matouš Radouš, Epitaf Marty Boleslavské z Kočice a Ostrova a jejích manželů (OJ)	405
XIII/5	Matouš Radouš, Epitaf Tomáše Lvíka Domažlického a jeho ženy Salomeny Francové z Liblic (OJ)	407
XIII/6	Matouš Radouš, Epitaf Samuela Fontina Klatovského (OJ)	410

XIV. *Cantate Domino canticum novum.*

Iluminované hudební rukopisy české reformace 413 MARTINA ŠÁROVCOVÁ

XIV/1	Litoměřický graduál (MŠÁ)	429
XIV/2	Janiček Zmílelý z Písku, Franusův graduál (MŠÁ)	432
XIV/3	Rorátník Jana Kantora Vodňanského (MŠÁ)	434
XIV/4	Matouš Radouš, Dvoudílný Královéhradecký graduál (MŠÁ)	436
XIV/5	Adam Cibus, Kancionál literátského bratrstva Betlémské kaple (MŠÁ)	440
XIV/6	Kancionál Betlémské kaple (MŠÁ)	444
XIV/7	Malostranský graduál (I) (MŠÁ)	446
XIV/8	Malostranský graduál (II) (MŠÁ)	449
XIV/9	Fabián Pulěř a Matyáš Hutský, Dvoudílný graduál literátského bratrstva při chrámu sv. Valentina (MŠÁ)	451
XIV/10	Iluminovaný zlomek graduálu literátského bratrstva při chrámu sv. Valentina (MŠÁ)	455
XIV/11	Zlomky graduálu literátského bratrstva při chrámu sv. Valentina (MŠÁ)	457
XIV/12	Matouš Ornys, Třebenický graduál (MŠÁ)	459
XIV/13	Fabián Pulěř a Matouš Ornys, Klatovský graduál / Iluminované zlomky Klatovského graduálu (MŠÁ)	462
XIV/14	Fabián Pulěř, Žlutický graduál (MŠÁ)	466

XV. Konec české reformace 469

TOMÁŠ MALÝ

XV/1	Obnovené právo a zřízení zemské dědičného Království českého (TM)	476
XV/2	Zázračné zachránění místodržících při defenestraci roku 1618 (MŠ)	478
XV/3	David Klement, Monstrance z Chrudimi (KH)	480
XV/4	Archanděl Michael přemáhající ďábla (MŠ)	483
XV/5	J. G. Dampervil, <i>Theses ex universa theologia</i> (MŠ)	486

Prameny a literatura 489

Summary 529

Seznam vyobrazení a autoři fotografií 539

Rejstřík místních jmen 547

Rejstřík osobních jmen 551

